

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/90/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8811208319
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Škrab
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8811208319.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Škraba a členov JUDr. Petra Šama a JUDr. Romana Tótha, v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Údernícka 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného Advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Údernícka 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanému: E. U., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. M., U. XXX, t.č. na neznámom mieste, zastúpeného ustanovenou opatrovníčkou B. F., súdnou tajomníčkou Okresného súdu B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Nám. Legionárov 5, Prešov, zastúpeného advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, so sídlom Stropkov, Nám. SNP 7, o zaplatenie 588,81 eur s príslušenstvom, na odvolanie vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 24.5.2012 pod č.k. 4C/286/2011-69, jednohlasne takto

rozhodol:

M e n í rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh žalobcu zamietá.

Žalobca je p o v i n n ý nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania vo výške 211,58 eur na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Vranov nad Topľou vyššie označeným rozsudkom zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi sumu 588,81 eur s 9,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 385,52 eur od 19.12.2006 do zaplatenia, ako aj nahradiť trovy konania k rukám žalobcu vo výške 35,- eur a k rukám jeho právneho zástupcu vo výške 368,50 eur, všetko do 3 dní od jeho právoplatnosti.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca podaným návrhom žiadal zaviazat' žalovaného na zaplatenie 588,81 eur s úrokom z omeškania 13 % ročne zo sumy 385,52 eur od 9.12.2006 do zaplatenia s príslušenstvom. Návrh zdôvodnil tým, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 8.12.2006, uzavretej medzi postupcom - Všeobecná úverová banka, a.s., Bratislava, a ním ako postupníkom postúpil postupca na neho pohľadávku proti žalovanému. Postupca a žalovaný uzavreli dňa 24.1.2005 Zmluvu k úverovému účtu alebo k číslu zákazníka 152826821 (ďalej len „zmluva“), ktorej súčasťou boli Všeobecné obchodné podmienky na poskytovanie spotrebných úverov fyzickým osobám - občanom v znení ich dodatkov (ďalej len „VOP“). Vzhľadom na to, že žalovaný neplnil splátky úveru riadne a včas, postupca vypovedal zmluvu o úvere a zároveň ho vyzval na úhradu dlžnej sumy, pričom pohľadávka žalobcu ku dňu postúpenia predstavovala 758,81 eur a pozostávala z istiny 555,52 eur, riadneho úroku 118,32 eur, úroku z omeškania 1,32 eur a ostatného príslušenstva a poplatkov v sume 83,65 eur. Žalovaný doposiaľ uhradil 170,- eur. Ustanovená opatrovníčka žalovaného z dôvodu opatrnosti vzniesla námietku premlčania nároku, to isté vzniesol aj vedľajší účastník na strane žalovaného.

Uzavrel, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzavretá spotrebiteľská zmluva v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom jej výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Žalobca predložil Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 8.6.2009 (ďalej len „dohoda“), v ktorej žalovaný uznal čo do právneho dôvodu a výšky záväzkov voči žalobcovi, ktorý vznikol na základe zmluvy č. 000581301200105 zo dňa 24.1.2005 s pôvodným veriteľom. Táto dohoda, podľa názoru prvostupňového súdu, spĺňa všetky náležitosti podľa § 588 Obč. zákonníka. Toto ustanovenie predpokladá uznanie aj premlčaného dlhu, avšak iba za predpokladu, že ten, kto dlh uznal, o tomto premlčaní vedel. Uznanie dlhu spôsobuje prerušenie plynutia premlčacej doby takým spôsobom, že začína plynúť vždy nová premlčacia doba, pričom podľa § 110 ods. 1 Obč. zákonníka ide o 10-ročnú premlčaciu dobu. Keďže dohodou zo dňa 8.6.2009 žalovaný uznal nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní, pričom neuplynula 10-ročná premlčacia doba na úspešné uplatnenie nároku, na vznesenú námietku premlčania pohľadávky žalobcu prihliadnuť nemohol.

Ďalej mal súd prvého stupňa za preukázané, že pôvodný veriteľ na základe zmluvy poskytol žalovanému finančné prostriedky vo výške 829,85 eur. Pôvodný veriteľ vyplatil uvedené finančné prostriedky žalovanému a žalovaný sa zaviazal poskytnutý úver žalobcovi splatiť v 24 splátkach po 41,79 eur mesačne. Z dôvodu neplnenia zmluvných povinností zo strany žalovaného veriteľ zmluvu vypovedal ku dňu 6.3.2006, teda ku dňu 6.4.2006 nastala splatnosť celej pohľadávky. Dňom nasledujúcim, t.j. 7.4.2006, veriteľovi vznikol nárok na zaplatenie celej pohľadávky. Po odrátaní sumy 170,- eur od 758,81 eur, predstavujúcej pohľadávku žalobcu ku dňu postúpenia, dlžná suma predstavuje 588,81 eur, ktorú žalovaný v dohode zo dňa 8.6.2009 uznal čo do dôvodu a výšky. Preto čo do výšky istiny návrhu vyhovel.

Zároveň priznal žalobcovi aj 9,5 % úrok z omeškania zo sumy ročne zo sumy 385,52 eur od 19.12.2006 do zaplatenia. Priznanie úroku z omeškania zdôvodnil ustanovením § 517 ods. 2 Obč. zákonníka v spojení s Nariadením vlády SR č. 87/1995 Z.z..

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., keď úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu vo výške 35,- eur z titulu súdneho poplatku z podaného návrhu a 368,50 eur z titulu trov právneho zastúpenia.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie vedľajší účastník na strane žalovaného, ktorým žiadal o jeho zmenu tak, aby návrh žalobcu bol zamietnutý, alternatívne zrušiť rozsudok a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nesúhlasil s tým, ak ohľadom vznesenej námietky premlčania nároku súd vychádzal z dohody z 8.6.2009. Takto predformulovaná dohoda nemôže byť pre priemerného spotrebiteľa zrozumiteľná a určitá, pretože inštitúty uznania záväzku, premlčania, prípadne rozhodcovskej doložky, ich právny význam a dôsledky sú pre väčšinu spotrebiteľov neznámymi kategóriami. Predmetná dohoda je kombináciou jednostranných a dvojstranných právnych úkonov upravujúcich právne vzťahy, ktoré vyplývajú zo spotrebiteľskej zmluvy. Je to formulár, ktorý vopred pripravil veriteľ pre dlžníka, prípadne osobu prístupujúcu k záväzku a dlžník nemá žiadnym spôsobom možnosť ovplyvniť jej obsah. Tento formulár obsahuje jednostranné právne úkony uznania záväzku, prípadne pristúpenia k záväzku a dvojstranné právne úkony pri dohode o splátkach záväzku a dohode o uzatvorení rozhodcovskej doložky. Vzhľadom k predformulovanému obsahu dohody možno mať vážne pochybnosti o tom, že skutočný prejav vôle dlžníka zodpovedá jej obsahu. Prehlásenie dlžníka o vedomosti premlčania dlhu je sofistikovane „skryté“ do dohody o splátkach v bode 3, pričom by malo byť súčasťou uznania záväzku v bode 2 dohody. Taktiež rozhodcovská doložka v bode 4 dohody je ako neprijateľná zmluvná podmienka v právnych vzťahoch vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy postihnutá absolútnou neplatnosťou (§ 53 ods. 4 písm. r/, ods. 5 Obč. zákonníka) a jej nulitné právne účinky v spotrebiteľských zmluvách už boli početne judikované súdnym dvorom EÚ, Ústavným súdom SR, Najvyšším súdom SR, ale aj súdmi nižších stupňov.

Čo viedlo žalobcu k tomu, že pohľadávku, ktorá mu bola postúpená od právneho predchodcu ako nepremľaná pred viacerými rokmi, nechal premlčať, neuplatnil ju včas v súdnom konaní a následne vyhľadal dlžníka a neprijateľným spôsobom mu podsunul na podpis formulár o uznaní premlčaného záväzku? Ide o snahu dosiahnuť ešte viac z úrokov a tým ešte viac sťažiť slabé sociálne postavenie mnohých dlžníkov. Takýto postup je rozhodne v rozpore s európskou líniou ochrany spotrebiteľa definovanou v čl. 169 Zmluvy o fungovaní EÚ a čl. 38 Charty základných práv EÚ. Uzavretie takejto dohody je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane

spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, pretože pri uzatváraní dohody neboli dodržané princípy dobromyseľnosti, čestnosti a žalobcom boli využité omyl a lesť v snahe dosiahnuť uznanie premlčaného záväzku spotrebiteľa. Citované ustanovenie je jedinou explicitnou definíciou dobrých mravov v našom právnom poriadku. Z pohľadu súkromnoprávnej ochrany spotrebiteľa podpisom formulárovej dohody si spotrebiteľ zhoršil svoje zmluvné postavenie a jej uzavretie mu privodilo značnú ujmu, čo je v rozpore s ustanovením § 54 ods. 1 Obč. zákonníka. V rovine verejnoprávnej ochrany spotrebiteľa, upravenej ustanoveniami zákona o ochrane spotrebiteľa, je potrebné okolnosti, za ktorých žalobca uzatvára so spotrebiteľmi formulárovej dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku, považovať za nekalú obchodnú praktiku. Iniciatíva k uzavretiu takejto dohody nikdy nevychádza od spotrebiteľa. Je podpísaná spotrebiteľmi po vynútenej návšteve pracovníka, prípadne splnomocnenej osoby žalobcu, a po podpísaní dohody touto osobou je dlžníkovi predkladaná na podpis vysvetlením, že ide iba o dohodu o splátkach dlhu. Spotrebiteľ chcel splátky, avšak musel podpísať celý formulár, pričom ani len netušil význam toho, čo podpisuje. Nekalosť obchodnej praktiky sa posudzuje najmä podľa ustanovenia § 8 ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa. Taktiež nemožno poskytnúť súdnu ochranu právu, ktoré je uplatňované po použití nekalej obchodnej praktiky a je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Obč. zákonníka). Dohodou sa dodatočne upravujú práva a povinnosti zo spotrebiteľskej zmluvy, preto je nutné ju považovať za dodatok k predbežne formulovanej štandardnej zmluve, teda k spotrebiteľskej zmluve, z ktorej žalobca odvodzuje svoj právny nárok. Právny režim predbežne formulovanej štandardnej zmluvy definovaný v čl. 3 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS teda nevyhnutne musí dopadať aj na dohodu. Rovnako aj právny režim celej Smernice, z ktorej je odvodený model spotrebiteľskej ochrany zakotvený v našom právnom poriadku. Teda dohoda, ako právny úkon, je pre svoju nezrozumiteľnosť, neurčitost', rozpor s dobrými mravmi a rozpor s kogentnými ustanoveniami spotrebiteľského práva neplatná.

Pokiaľ podal odvolanie ako vedľajší účastník na strane žalovaného, poukázal na ustanovenie § 201, veta druhá, v spojení § 93 ods. 2 O.s.p.. Zároveň pre prípad, ak by sa odvolací súd nestotožnil s jeho právnou argumentáciou, ohľadom posudzovania dohody a jej právnych účinkov a ohľadom jeho oprávnení vo veci podať toto odvolanie, navrhol v súlade s ustanovenou judikatúrou Súdneho dvora EÚ prerušiť toto konanie a predložiť Súdnemu dvoru EÚ ním konkrétne formulované prejudiciálne otázky.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 26.9.2012 žiadal potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny.

Odvolací súd prejednal odvolanie vedľajšieho účastníka podľa zásad uvedených v § 212 ods. 1, 2, 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je plne dôvodné. Súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil námietku premlčania nároku žalobcu v súvislosti s dohodou o splátkach a uznání záväzku zo dňa 8.6.2009.

Podľa § 558 Obč. zákonníka, ak niekto uzná písomne, že zaplatil svoj dlh čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

Uvedené ustanovenie zakladá právnu domnienku existenciu dlhu v čase jeho uznania iba vtedy, ak dlžník, ktorý dlh uznal, vedel o jeho premlčaní. Ak dlžník nevedel o premlčaní, či už pre omyl skutkový alebo pre omyl právny, nemá jeho uznanie uvedené právne účinky. Aj uznanie premlčaného dlhu zakladá len vyvráťiteľnú domnienku. Dlžník sa i tu môže brániť námietkou, že dlh nevznikol alebo v čase uznania neexistoval. Nemôže sa však brániť námietkou premlčania.

Z dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku zo dňa 8.6.2009, uzavretej medzi v tomto konaní žalobcom a žalovaným (č. I. 55) vyplýva, že žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník ju uzavreli s tým, že táto obsahovala aj uznanie záväzku, formu splatenia záväzku, rozhodcovskú doložku a záverečné ustanovenia. Z dohody podľa bodu 3.1 vyplýva, že žalovaný sa zaviazal splatiť svoj záväzok v mesačných splátkach vo výške 35,- eur (1.054,41 Sk), pričom dátum prvej splátky bol stanovený na deň 28.6.2009. V bode 2 dohody žalovaný uznal čo do právneho dôvodu a výšky záväzok voči veriteľovi na základe úverovej zmluvy s pôvodným veriteľom zo dňa 24.1.2005 vo výške 555,52 eur. Vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch obsahoval až bod 3 dohody. Teda zo samotnej dohody vyplýva, že vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch je zakomponovaná až v bode 3 dohody, označenej ako „forma splatenia záväzku“. Z tohto zistenia vyplýva, že pri podpísovaní dohody žalovaný nemohol mať

žiadnu vedomosť o premlčaní uplatnenej pohľadávky, dokonca možno predpokladať, že ani nevedel, čo premlčanie znamená. V tejto súvislosti je odvolanie vedľajšieho účastníka plne dôvodné.

Vyhotovením „dohody“ žalobcom v takej podobe, kedy uznanie záväzku neobsahuje súčasne vyhlásenie dlžníka, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch, má ten dôsledok, že takýto právny úkon je neplatný pre obchádzanie zákona. Ustanovenie § 558 Obč. zákonníka má nepochybne na zreteli také uznanie dlhu, kedy dlžník pri takomto úkone vie o premlčaní. Uznanie dlhu i vedomosť premlčania dlhu má mať priamu textovú súvislosť, aby nevznikli naznačené pochybnosti. Z dohody vyplýva, že uznanie dlhu je v čl. 2 a vyhlásenie dlžníka, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch, sa nachádza v čl. 3 nazvanom „forma splatenia záväzku“. Takéto systémové členenie vedie druhú stranu dohody k nezrozumiteľnosti uznania premlčaného dlhu a jeho následkoch, pričom je treba v tomto vidieť zámer veriteľa, ak vo formulácii uznania záväzku sa nenachádza súčasne aj vyhlásenie dlžníka o jeho vedomosti premlčaného dlhu a jeho následkoch.

Odvolací súd však považuje za potrebné zdôrazniť ešte jednu okolnosť, na ktorú odkazuje odvolanie vedľajšieho účastníka, a to v tom zmysle, že právny vzťah, ktorý existuje medzi žalobcom a žalovaným, je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy a teda na tento právny vzťah je treba aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Tieto ustanovenia je potrebné aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, a teda aj na právny úkon uznania dlhu. Je treba súhlasiť, že v danom prípade pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu došlo k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti, a ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu teda nasvedčuje tomu, že zo strany žalobcu došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi a je zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Z tohto hľadiska je odvolacia námietka vedľajšieho účastníka v tom, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára a o uznaní záväzku ako nekalá obchodná praktika je neplatná, a preto bola dôvodne uplatnená námietka uplynutia premlčacej doby.

Pôvodný veriteľ (VÚB, a.s.) z dôvodu neplnenia zmluvných povinností zo strany žalovaného zmluvu vypovedal ku dňu 6.3.2004, pričom dátum splatnosti celej pohľadávky nastal ku dňu 6.4.2006 (výpis z účtovných kníh peňažného ústavu VÚB na č. I. 10). Dňom nasledujúcim, teda dňom 7.4.2006 začala plynúť žalobcovi 3-ročná, resp. 4-ročná premlčacia doba na úspešné uplatnenie nároku proti žalovanému (v zmysle ustanovení Obč., resp. Obch. zákonníka), ktorá uplynula dňom 7.4.2009, resp. 7.4.2010. Keďže návrh súdu došiel až dňa 28.9.2011, nárok žalobcu v dôsledku uplatnenej námietky premlčania zo strany žalovaného a vedľajšieho účastníka podlieha premlčaniu, teda otázku premlčania z dôvodu jej vzniesenia súd prvého stupňa posúdil nesprávne.

Z uvedených dôvodov, keďže nie sú splnené podmienky na potvrdenie rozsudku ani na jeho zrušenie, odvolací súd zmenil rozsudok tak, že návrh žalobcu zamietol (§ 220 O.s.p.).

O trovách celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Úspešnému vedľajšiemu účastníkovi priznal ich náhradu pozostávajúcu z uplatnených trov právneho zastúpenia predstavujúcich odmenu za poskytnutie právnych služieb advokátom. Odmena za jeden úkon právnej služby v zmysle § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov predstavuje 38,18 Eur. Odvolací súd priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní za 2 úkony právnej služby - prevzatie a príprava právneho zastúpenia a vyjadrenie zo dňa 28.2.2012 + prislúchajúci režijný paušál 2 x 7,63 Eur a uplatnenú 20 % DPH v sume 18,32 Eur. Trovy prvostupňového konania tak predstavujú 109,94 Eur. V odvolacom konaní vznikli vedľajšiemu účastníkovi trovy právneho zastúpenia predstavujúce odmenu za 2 úkony právnej služby - odvolanie zo dňa 28.2.2012 a účasť na pojednávaní dňa 26.3.2013 + prislúchajúci režijný paušál 15,44 (7,63 + 7,81) Eur. Ďalej odvolací súd priznal advokátom uplatnenú náhradu cestovného vo výške 32,48 Eur za cestu na pojednávanie z miesta sídla advokáta do miesta sídla súdu, t.j. zo F. do P. a späť á 56 km, osobným motorovým vozidlom s priemernou spotrebou paliva uvádzanou výrobcom 8,6 l/100 km, pri cene pohonných hmôt 1,274 Eur/l a sadzbe základnej náhrady za používanie cestných motorových

vozidiel 0,183 Eur/km; a náhradu za stratu času za 4 začaté polhodiny x 13,01 Eur t.j. 52,04. Keďže právny zástupca vedľajšieho účastníka je platiteľom DPH a túto skutočnosť aj preukázal, priznal mu odvolací súd aj DPH vo výške 20 % zo sumy 176,32 Eur t.j. 35,26 Eur. Celkom tak trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní predstavujú sumu 211,58 Eur.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.